

Tillväxtverket

Revisionsrapport – Redovisning av finansieringsinstrument i årsredovisningen 2017

Riksrevisionen har granskat Tillväxtverkets årsredovisning, daterad 2018-02-19. Syftet har varit att bedöma om:

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk,
- den ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning,
- resultatredovisningen är förenlig med övriga delar, samt om
- ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster, samt
- huruvida det framkommit något som tyder på att ledningen inte följt förordningen om intern styrning och kontroll i sin bedömning av intern styrning och kontroll.

Vi har införskaffat en förståelse av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen för att kunna utforma ändamålsenliga revisionsåtgärder. Vår förståelse av den interna kontrollen är därmed begränsad och syftar inte till att uttrycka en åsikt om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll. De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat under revisionen och som bedömts vara tillräckligt viktiga att rapportera till ledningen.

Dessa har dock inte påverkat revisionsberättelsens utformning.

Riksrevisionen önskar information senast 2018-05-25 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Riksrevisionen har skickat flera revisionsrapporter¹ om brister i transparensen kring redovisningen av de medel som betalas ut till Almi och Europeiska investeringsfonden (EIF) under benämningen finansieringsinstrument. Utbetalningarna av medlen redovisas

¹ Revisionsrapport 2016-10-03 "Otydlig normeringsgrund för redovisning av Tillväxtverkets finansieringsinstrument 2016" dnr 3.1.2-2016-0558, revisionsrapport 2017-03-31 "Årsredovisning 2016" dnr 3.1.2-2016-0558 och revisionsrapport 2017-09-22 "Brister i redovisningen i delårsrapporten 2017" dnr 3.1.2-2017-0684.

som lämnade bidrag i resultaträkningen. Riksrevisionen bedömer att det finns frågetecken kring klassificeringen eftersom det finns en del redovisningskriterier som talar för att det utgör tillgångar som borde redovisas i myndighetens balansräkning. Då normeringen för den här typen av tillgångar är oklar bedömer Riksrevisionen dock att det inte går att ange exakt hur medlen borde ha redovisats på tillgångssidan i balansräkningen. Riksrevisionen rekommenderar Tillväxtverket att agera för att få klarhet i hur redovisningen bör ske.

Riksrevisionen ser positivt på att Tillväxtverket i årsredovisningen² 2017 redovisar storleken på investerat kapital i finansieringsinstrumenten. Dock borde redovisningen ske utifrån uppgifter per den sista december och inte som nu per sista juni.

Oklar normering för redovisningen av finansieringsinstrument

Riksrevisionen har tidigare rekommenderat Tillväxtverket att redovisa storleken på fonderna för finansieringsinstrument i myndighetens årsredovisning.

Som framgår av Tillväxtverkets årsredovisning³ 2017 uppgick revolverande medel för fonden innehållandes finansieringsinstrument från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) programperiod 2007-2013 till 559 miljoner kronor⁴. De revolverande medlen ligger tillfälligt placerade av Almi i andra fonder i väntan på Tillväxtverkets beslut om framtida användning.

Som framgår av Tillväxtverkets årsredovisning⁵ 2017 uppgick utbetalade medel till fonderna innehållandes finansieringsinstrument för programperiod 2014 - 2020 i ERUF till 429 miljoner kronor⁶. Av dessa medel hade endast 188 miljoner kronor investerats vid halvårsskiftet 2017. Ytterligare medel är investerade under hösten men dessa redovisas inte tydligt. De medel som inte är investerade och inte har avräknats som förvaltningsarvode av Almi och EIF ligger tillfälligt placerade av Almi och EIF i väntan på beslut om investeringar alternativt förvaltningsarvode från Tillväxtverket.

Riksrevisionen ser positivt på att uppgifterna redovisas men bedömer att det hade varit mer lämpligt att redovisa uppgifter per 2017-12-31 då årsredovisningen ska innehålla hela årets verksamhet.

² Sidorna 26-27

³ Sida 26

⁴ 559 MSEK var beloppet som revolverat från ERUF 2007-2013 per den 30/6 2017.

⁵ Sidorna 26-28

⁶ 429 MSEK avser utbetalade medel till och med 31/12 2017.

I tidigare rapport⁷ har Riksrevisionen redogjort för de bedömda otydligheterna i befintlig normering. I kontakter med Ekonomistyrningsverket under 2017 har ett regeringsuppdrag diskuterats för att kunna utreda frågan om redovisning av finansieringsinstrument. Under 2017 har även Statens Energimyndighet, flera länsstyrelser och kommuner och landsting gått in med medfinansiering av finansieringsinstrumenten varpå frågan om redovisningen berör fler och fler. Ett utökat användande av finansieringsinstrument inom EU-fonderna har också diskuterats. Riksrevisionen bedömer därför att det är angeläget med en utredning avseende redovisningsmässig transparens och frågor kring intern styrning och kontroll för dessa medel inom den statliga förvaltningen.

I skäl 46 i EU-förordningen 1303/2013⁸ som reglerar finansieringsinstrumenten anges dessutom att det är nödvändigt att ange särskilda regler för användning av medel som kan härledas från de europeiska struktur- och investeringsfonderna fram till utgången av den stödberättigande perioden och att fastställa ytterligare regler för användningen av medel efter utgången av den stödberättigande perioden. Några sådana regler finns inte i Sverige i dagsläget. Riksrevisionen bedömer att detta är ytterligare ett skäl för Tillväxtverket att efterfråga ett regelverk innan myndigheten fattar beslut om hanteringen av revolverande medel som enligt årsredovisningen uppgick till 559 miljoner kronor.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Tillväxtverket att hemställa till regeringen om ett förtydligande kring hur finansieringsinstrumenten ska redovisas i årsredovisningen utifrån den avrapporterade problematiken.

Riksrevisionen rekommenderar Tillväxtverket att hemställa till regeringen om hur myndigheten ska hantera och redovisa medel som revolverar ur en programperiod så att det blir tydligt vilken aktör som ska säkerställa att medlen används till det av EU-förordningarna angivna syftet och under hur lång tid.

⁷ Revisionsrapport 2016-10-03 "Otydlig normeringsgrund för redovisning av Tillväxtverkets finansieringsinstrument 2016" dnr 3.1.2-2016-0558

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Tillväxtverket har betalat ut stora förskott

Under 2017 har Riksrevisionen haft löpande diskussioner med Tillväxtverket kring hur förskottsbetalningarna avseende främst den gröna fonden som förvaltas av Almi och fond-i-fonden som förvaltas av EIF ska betraktas utifrån 11 § anslagsförordningen (2011:223). 11 § anslagsförordningen (2011:223) anger att utbetalning av bidrag från anslag ska ske i nära anslutning till att bidraget ska användas av mottagaren. Tillväxtverket betalade ut ca 178 miljoner kronor till Almi och EIF 2016 för dessa fonder men verksamheten i dem har inte kommit igång förrän runt årsskiftet 2017/2018. Till och med 2017-12-31 hade endast beslut om en investering på 2 miljoner kronor tagits i dessa fonder, ytterligare några miljoner kronor hade tagits i anspråk som förvaltningsarvode. Det innebär att över 170 miljoner kronor kvarstod oanvända 2017-12-31 och dessa var tillfälligt placerade i fonder av Almi och EIF.

Då Tillväxtverket redovisar utbetalningarna som lämnade bidrag har utbetalningarna skett i strid med 11 § anslagsförordningen (2011:223) i och med att medlen inte förbrukats i nära anslutning till utbetalningen. Som framgår av rapporten ovan bedömer Riksrevisionen att det finns skäl för att betrakta dessa medel som tillgångar. Om utbetalningarna redovisats som tillgång hade regeln om storlek på förskott inte varit tillämplig och problemet hade då inte funnits.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Tillväxtverket att säkerställa att utbetalningar av förskott är i linje med anslagsförordningen (2011:223).

Ansvarig revisor Christopher Grahl har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Ellen Hansen har varit föredragande.

Cristopher Grahl

Ellen Hansen

Kopia för kännedom:

Regeringen

Näringsdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen